OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Linda Sikala

Innostu rahastosijoittamisesta

Lukupaketti rahastosijoittamisesta aloittelevalle sijoittajalle

Innostu rahastosijoittamisesta

Lukupaketti rahastosijoittamisesta aloittelevalle sijoittajalle

Linda Sikala
Opinnäytetyö
Syksy 2023
Liiketalous
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma, Taloushallinto

Tekijä(t): Linda Sikala
Opinnäytetyön nimi: Innostu rahastosijoittamisesta - lukupaketti rahastosijoittamisesta aloittelevalle sijoittajalle
Työn ohjaaja(t): Tuulia Tuomaala
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2023
Sivumäärä: 29 + 1 liite

Sijoitusinstrumentteja löytyy useita satoja, tässä opinnäytetyössä keskitytään rahastosijoittamiseen. Rahastosijoittaminen on kasvattanut suosiotaan viimevuosina ja tietoa onkin hyvin saatavilla. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä yhteen aloittelevalle sijoittajalle kattavasti tietoa rahastosijoittamisesta. Tarkoituksena oli myös, että lukija innostuisi sijoittamisesta. Opinnäytetyön aihe valikoitui kirjoittajan kiinnostuksesta sijoittamista kohtaan.

Opinnäytetyö on toiminnallinen työ ja sen tavoitteena oli luoda innostava lukupaketti rahastosijoittamisesta. Opinnäytetyö koostuu kirjallisesta ja toiminnallisesta osuudesta. Kirjallisessa osuudessa käsitellään rahastosijoittamista, korkoa korolle- ilmiötä, erilaisia rahastoja sekä rahastojen verotusta ja kuluja. Lisäksi käydään läpi lukupaketin laatimisprosessia sekä pohdintaa. Toiminnallisen osion tuotos on lukupaketti rahastosijoittamisesta, jonka tarkoitus on herättää lukijan kiinnostus sijoittamista kohtaan sekä tarjota tietoa rahastosijoittamisesta. Tietoperustan lähteinä on hyödynnetty alan kirjallisuutta, nettisivuja sekä oppaita. Toiminnallisen osion eli lukupaketin tietoperustana on käytetty tämän opinnäytetyön teoriaosuutta.

Työn toimeksiantaja on Oulun ammattikorkeakoulu. Lukupaketti on suunnattu Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoille Finanssialalla toiminen -opintojaksolle. Lukupaketti löytyy tämän opinnäytetyön liitteestä ja on kaikkien saatavilla.

Asiasanat: rahastosijoittaminen, rahastot, sijoittaminen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in of Business Economics, Option of Financial Administration

---

Author(s): Linda Sikala
Title of thesis: Get excited about fund investing - a reading package on fund investing for a beginner investor
Supervisor(s): Tuulia Tuomaala
Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2023
Number of pages: 29 + 1 appendix

Investing in mutual funds has become very common in recent years. A lot of information about funding can be found on the Internet. This thesis has collected comprehensive and inspiring information about funds for a beginner investor.

The thesis consists of theory and a functional part. In the theoretical part, useful and easy-to-understand information about funds for a beginner investor has been compiled. The theory section discusses fund investing, the interest-to-interest phenomenon, different funds, and the taxation and costs of funds. In addition, the process of preparing the reading package and reflection is dealt with. The output of the functional section is a reading package on fund investing. The purpose of the reading package is to arouse the reader's interest in investing and to provide information on fund investing. The literature and websites of the field have been used as the sources of the data base. The source of the reading package is the theory part of this thesis.

The client of the thesis is Oulu University of Applied Sciences. The reading package is intended for business students at Oulu University of Applied Sciences for the course dealing with working in the financial sector. The reading package can also be found at the end of this thesis and is available to everyone.

Keywords: Fund investment, Funds, Investment

SISÄLLYS

1 JOHDANTO 6
2 YLEISTÄ RAHASTOSIJOITTAMISESTA 7
2.1 Korkoa korolle -ilmiön merkitys varallisuuden kasvattamisessa 8
2.2 Rahastosijoittamisesta aiheutuvat kulut 10
2.3 Rahastosijoittamisen verotus 11
3 YLEISIMPIÄ RAHASTOJA 13
3.1 Osakerahasto 13
3.2 Indeksirahasto 13
3.3 Korkorahasto 14
3.4 Yhdistelmärahasto 14
3.5 ETF-rahasto 15
3.6 Erikoisrahastot 15
3.7 Hedge-rahasto 15
4 RAHASTONVALINTAKRITEERIT 17
4.1 Riskihalukkuus ja riskien hallinta- 18
4.2 Sijoitusajan merkitys rahaston valinnassa 19
4.3 Vastuullinen sijoittaminen 20
5 LUKUPAKETIN LAATIMINEN 22
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA 24
LÄHTEET 28

1 JOHDANTO

Rahastosijoittaminen on yleistynyt valtavasti viime vuosien aikana. Vuoden 2022 lopussa rahastopääoman yhteenlaskettu arvo oli noin 134 miljardia euroa ja rahastosijoituksia oli arviolta 1,47 miljoonalla suomalaisella. Rahastot tarjoavat sijoittajille helpon ja vaivattoman tavan sijoittaa kustannustehokkaasti erilaisiin kohteisiin ilman, että heidän tarvitsee seurata markkinoita tai tehdä yksittäisiä sijoituspäätöksiä. (Finanssiala 2023.) Rahastosäästäminen on monen ensimmäinen sijoitus sen helppouden ja vaivattomuuden vuoksi. Rahastosijoittamisen voi aloittaa jo muutamalla kymmenellä eurolla kuukaudessa. Sijoituksissa rahan arvo on inflaatiolta suojassa toisin kuin pankkitilillä. Sijoittaminen on rahoitusinstrumenttien ostoa, omistamista ja myymistä voittoa tavoitellen.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa toteutetaan rahastosijoittamisesta lukupaketti Finanssialalla toimiminen -opintojaksolle sekä kirjallinen osuus eli tämä opinnäytetyö. Lukupaketti on suunnattu Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoille ja siinä esitellään korkoa korolle- ilmiötä sekä rahastosijoittamista. Lukupaketin tarkoituksena on herättää opiskelijoiden kiinnostus sijoittamista kohtaan. Lukupaketti mukailee tämän opinnäytetyön teoriaosuutta, olemalla kuitenkin tiiviimpi sekä innostavampi.

Kirjallisessa osuudessa käsitellään rahastosijoittamista, korkoa korolle -ilmiötä sekä esitellään erilaisia rahastoja. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on, mitä aloittelevan sijoittajan tulee tietää rahastosijoittamisesta. Opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä rahastosijoittamiseen sekä vastata kysymyksiin, mikä rahasto on, mitkä ovat yleisimmät rahastot sekä miten kulut vaikuttavat tuottoon.

Tietoperustan päälähteinä on käytetty pääasiassa alan kirjallisuutta, oppaita sekä verohallinnon sivuja. Sen lisäksi lähteinä on käytetty pankkien omia sivuja ja alan yleisiä sivuja. Teoriaosuuden alussa tutustutaan rahastosijoittamiseen, korkoa korolle -ilmiön vaikutukseen varallisuuden kasvattamisessa sekä rahastojen verotukseen ja kuluihin. Sen jälkeen käydään läpi perustietoja erilaisista rahastoista. Teoriaosuuden viimeisessä osiossa tarkastellaan rahastojen valintaan riskien, sijoitusajan ja vastuullisuuden näkökulmista. Opinnäytetyön lopussa käsitellään lukupaketin laatimisprosessia. Pohdinnassa käsitellään opinnäytetyön aiheita ja työn laatimista. Työn lopusta löytyy liitteenä lukupaketti.

2 YLEISTÄ RAHASTOSIJOITTAMISESTA

Rahastot ovat eri omaisuusluokista, kuten osakkeista, korkoinstrumenteista ja muista arvopapereista koostuva salkku, jonka tarkoituksena on tuottaa omistajalleen voittoa. Rahastot tarjoavat valmiiksi hajautetun ja kustannustehokkaan tavan sijoittaa. (Puttonen & Repo 2011, 30.) Rahastoa hoitaa rahastonhoitaja ennalta sovittujen tavoitteiden mukaan. Sijoitusrahastoja säännellään tarkasti kaikissa EU-maissa yhteisellä sijoitusrahastodirektiivillä. Suomessa sijoitusrahastoille on asetettu vielä lisäksi sijoitusrahastolaki. (Finanssiala 2023.)

Rahasto jakautuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin. Rahasto-osuuksilla on yhtäläiset oikeudet rahastoissa olevaan omaisuuteen. (Pörssisäätiö 2015,5.) Rahasto-osuuksia on kahdenlaisia: kasvuosuuksia sekä tuotto-osuuksia. Tuotto-osuudet jakavat vuosittain saamansa korko- ja/tai osinkotulot osuuden omistajille, mikäli heikko tulos ei sitä estä. Kasvuosuuksissa rahastojen saamat osinko- ja korkotuotot lisätään rahaston pääomaan, ja sijoittaja saa tuoton siinä vaiheessa, kun myy osuuksia. Kasvuosuutta pidetään kannattavampana, koska rahasto voi verovapaasti sijoittaa saamansa tuotot uudelleen. Tuotto-osuuksia suositellaan sijoittajalle, joka haluaa rahasto-osuuksista säännöllisen tuoton, mutta ei halua pääoman vähenevän. (Seligson 2023.)

Rahastosijoittaminen on järkevää talouden hallintaa eikä alkuun pääseminen vaadi suuria summia. Sijoitukset tuovat taloudellista turvaa sekä suojaavat sijoittajan rahoja inflaatiolta. Sijoittaminen on paljon muutakin, kuin tuottojen hakemista, vaikka sitä ei kannata unohtaa. Sijoittamalla saadaan turvaa esimerkiksi eläkepäiville. Sen lisäksi sijoittaja voi tehdä arvovalinnan ja tukea suomalaisia yrittäjiä tai panostaa vihreihin arvoihin. (Salkunrakentaja 2018.) Sijoituspäätökseen vaikuttavat sijoittajan lähtökohdat sekä tavoitteet. Tavoitteessa voi näkyä turvallisuus- tai riskihakuisuus. Turvallisuushakuisessa sijoittamisessa tavoitteena voi olla rahan arvon säilyttäminen matalalla riskillä inflaatiolta suojassa, riskihakuisessa sijoittamisessa taas tavoitteena voi olla suuret voitot. Joidenkin sijoituspäätöksiä ohjaavat eettiset sekä vastuulliset arvot. (Pörssisäätiö 2015,15.)

Seuraavissa kappaleessa perehdytään tarkemmin rahastosijoittamisen perusteisiin, jotka jokaisen sijoittajan olisi hyvä osata. Kappaleissa tarkastellaan korkoa korolle- ilmiön vaikutusta sijoittamisessa, rahastosijoittamiseen liittyviä kuluja sekä verotusta.

2.1 Korkoa korolle -ilmiön merkitys varallisuuden kasvattamisessa

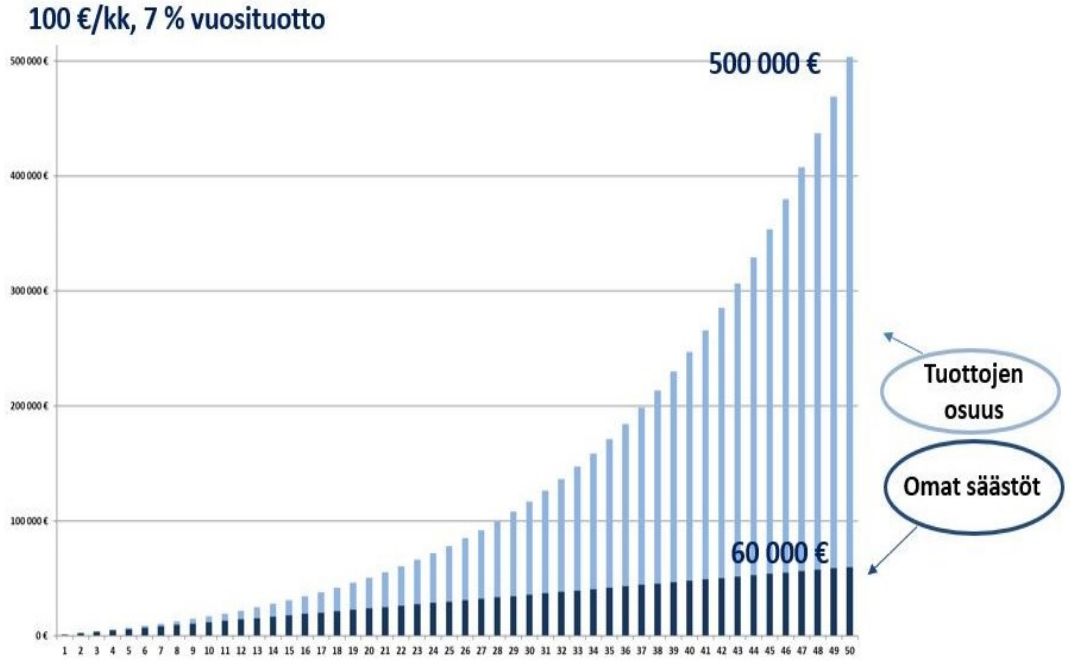
Sijoittamisessa varallisuuden kasvattaminen perustuu korkoa korolle- ilmiöön. Ensimmäisenä vuotena saat sijoitetulle pääomalle koron, mutta seuraavana vuonna myös edellisenä vuotena maksetulle korolle maksetaan korkoa. Mitä pidemmän ajan on mahdollista sijoittaa, sitä enemmän hyödytään korkoa korolle -efektistä. Ensimmäisinä vuosina korkoa korolle -ilmiön vaikutus on maltillista, mutta sijoitusajan ollessa pitkä, tuotot kasvavat eksponentiaalisesti. (Pörssisäätiö 2023.) Korkoa korolle -ilmiö perustuu alla olevaan matemaattiseen kaavaan, joka Albert Einsteinin mukaan on maailman kahdeksas ihme. (Sijoittaja 2021.)

$$K = C * (1 + x / 100)^{n}$$

KUVIO 1. Korkoa korolle -kaava (Laskin 2023.)

K = Sijoitusvarallisuus sijoitusajan lopussa
C = Alkupääoma
x = Tuottoprosentti tai korko
n = aika eli vuosien lukumäärä

Seuraavaksi esitetään esimerkki, joka havainnollistaa korkoa korolle -ilmiötä. Sijoitetaan alkupääoma 1 000 euroa (C) rahastoon, jonka oletetaan tuottavan 7 % (x) vuodessa kymmenen vuoden (n) ajan. Sijoittamalla esimerkin arvot edellä mainittuun kaavaan on sijoitusvarallisuus lopussa eli kymmenen vuoden kuluttua 1 967 euroa (K). (Laskin 2023.)

KUVA 1. Korkoa korolle -ilmiön vaikutus (Pörssisäätiö 2023)

Korkoa korolle –ilmiö on pitkällä sijoitusajalla merkittävä tekijä varallisuuden kasvattajana. Sijoittamalla kuukausittain 100 euroa pörssin keskimääräisen vuotuisen tuoton ollessa seitsemän prosenttia, on 50 vuoden aikana kertynyt varallisuutta yhteensä 500 000 euroa. Kuvaan 1 on eritelty säästöjen osuus, joka on 60 000 euroa. Vähentämällä säästöjen osuus kokonaisvarallisuudesta saadaan tuottojen osuus, joka on 440 000 euroa. Kuten voimme kuvasta 1 nähdä, kokonaisvarallisuuden kasvukäyrä on eksponentiaalinen; sen sijaan säästöjen kasvukäyrä on lineaarinen. Ensimmäisinä sijoitusvuosina korkoa korolle -ilmiön vaikutus on pieni, mutta vuosien mittaan ilmiön vaikutus kiihtyy. Seuraavaksi vertaillaan sijoittamista ja säästämistä esimerkin avulla.

> *”Aloita eläkesäästäminen 20-vuotiaana ja lopeta täyttäessäsi 30. Eläkeiässä sinulla on enemmän säästöjä, kuin jos aloitat 30-vuotiaana ja säästät 70 vuotiaaksi saakka.”*

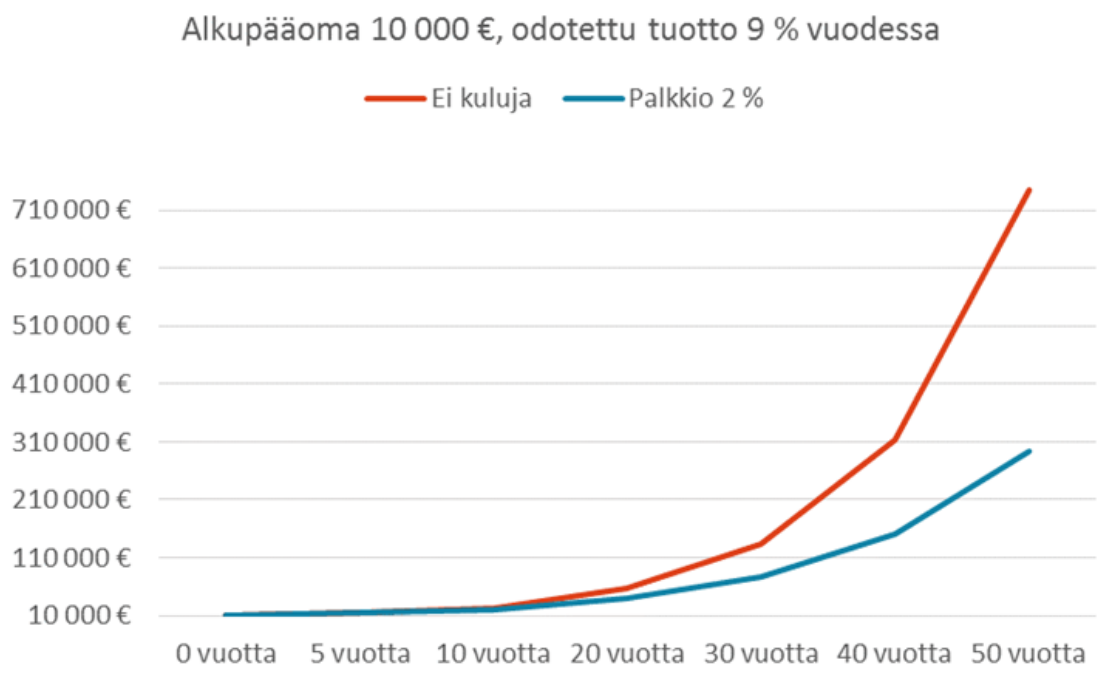
Esimerkki: Aloitetaan sijoittamisen 20-vuotiaana, sijoitetaan kymmenen vuotta kuukausittain 500 euroa rahastoon, joka tuottaa vuodessa 7 %. Sijoittaminen lopetetaan 30-vuotiaana. Sen jälkeen sijoitusten annetaan kasvaa seuraavat 40 vuotta rahastossa. Sijoitusajan päätyttyä sinulla on varallisuutta noin 1 288 000 euroa, joista oman pääoman osuus on 60 000 euroa. Toisessa tapauksessa aloitat sijoittamisen 30-vuotiaana ja sijoitat 40 vuoden ajan kuukausittain 500 euroa rahastoon, joka tuottaa 7 % vuodessa. 40 vuoden päästä sinulla on sijoituksia kasassa noin 1 243 000

euroa, josta oman pääoman osuus on 240 000 €. Ensimmäisessä tapauksessa omaa rahaa on sijoitettu 60 000 euroa ja myöhemmin aloittanut on sijoittanut omaa rahaa 240 000 euroa. Esimerkin tarkoituksena on kuvata sitä, että mitä aikaisemmin sijoittamisen aloittaa, sitä voimakkaammin korkoa korolle -ilmiö ehtii vaikuttaa. Kuten yllä olevasta esimerkistä nähdään, pitkää sijoitusajan mahdollistamaa eksponentiaalista kasvua on vaikea saada edes isolla sijoituspääomalla kiinni. (Sijoittaja 2018b.)

2.2 Rahastosijoittamisesta aiheutuvat kulut

Rahastojen kulut syntyvät tyypillisesti merkintä-, lunastus-, säilytys- sekä hallinnointipalkkiosta. Merkintä- ja lunastuspalkkiot veloitetaan rahaston merkinnän ja lunastuksen yhteydessä. Juoksevat kulut kertovat edellisen kalenterivuoden kokonaiskulut. Niihin on otettu mukaan hallinnointi- sekä säilytyspalkkio. Joissakin rahastoissa voi olla myös tuottosidonnainen palkkio, mikä on hyvä tarkistaa rahastojen ehdoista. (Osakesijoittaja 2023b.)

Aktiivisten rahastojen hallinnointipalkkiot ovat suuremmat, sillä rahastonhoitaja tekee aktiivisesti sijoituspäätöksiä. Hallintopalkkiot ovat aktiivisissa rahastoissa yleensä n 1–2 % vuodessa. Sen sijaan passiiviset indeksirahastot seuraavat kohdeindeksiään, jonka vuoksi aktiivista rahastonhoitoa ei tarvitse. Tämän takia kulut ovat yleensä 0–0,5 %. (Osakesijoittaja 2023b.) Useissa tutkimuksissa on todettu suurimman osan aktiivisista rahastoista häviävän tuotoissa kulujen jälkeen passiivisille indeksirahastoille. (Anderson & Tuhkanen 2004.)

KUVA 2. Kulujen merkitys pitkäjänteisessä sijoittamisessa. (Sijoittaja 2021.)

Kuvasta 2 nähdään kulujen vaikutus tuottoon kasvaa pitkällä sijoitusajalla isoksi. Vaikka kulut tuntuisivat sijoittamisen alkuaikoina pieniltä, pitkällä aikavälillä kulut syövät tuottoa merkittävästi. 10 000 euron alkupääomalla 9 % vuotuisella tuotolla ilman kuluja, tuotto ylittää 710 000 euroon, kun taas 2 % kuluilla jäädään alle 210 000 €. Ilman kuluja tuotto on siis moninkertainen.

2.3 Rahastosijoittamisen verotus

Sijoitusrahastot ovat verovapaita yhteisöjä, jotka eivät maksa myyntivoitoista eikä osingoista veroa (Puttonen & Repo 2011,37.). Osuuden omistajat eli sijoittajat maksavat veroa saamistaan luovutusvoitoista sekä tuotto-osuuksistaan. Luovutusvoittoa syntyy osakkaan myydessä rahaston hankintahintaa korkeampaan hintaan. Luovutustappiota syntyy taas, kun osakas myy rahasto-osuuden hankintahintaa halvemmalla. (Verohallinto 2021.)

Rahastostoista saaduista tuotoista maksetaan pääomatuloveron mukaisesti veroa. Kasvuosuusrahastossa veroa maksetaan myynnin yhteydessä voitosta. Tuotto-osuusrahastoissa maksetaan tuotoista vero vuosittain. Tyypillisesti rahastoyhtiö tilittää 30 % ennakonpidätyksen verohallinnolle tuo-

ton maksun yhteydessä. Mikäli rahasto on tehnyt tappiota, tappiot voidaan vähentää muista mahdollisista pääomatuloista. Siinä tapauksessa, kun muita pääomatuloja ei ole, tappiot voidaan vähentää verotuksessa seuraavan viiden kalenterivuoden aikana. (Verohallinto 2021.)

On myös mahdollista myydä rahastoja verovapaasti. Kalenterivuoden aikana rahasto-osuuksia voidaan myydä alle 1 000 eurolla verovapaasti. Tällöin voitosta ei tarvitse maksaa veroa. Alle 1 000 euron luovutustappiomyyntejä ei pysty myös hyödyntämään vähennyksissä. 1 000 euron myyntihintaan otetaan huomioon kaikki verotettavien omaisuuksien luovutusvoitot, kuten osingot, vuokratuotot ja osakkeiden myynnit. (Verohallinto 2023.)

Pääomatuloja verotetaan 30 000 euroon asti 30 % ja yli 30 000 euron menevästä osasta 34 %. Kun sijoittaja myy 40 000 euroa voitolla olevan rahasto-osuuden, hän maksaa 30 000 eurosta 30 % veroja ja 10 000 eurosta 34 % veroa. (Verohallinto 2023.)

3 YLEISIMPIÄ RAHASTOJA

Yleisemmin rahastot jaetaan kahteen ryhmään: aktiivisiin ja passiivisiin rahastoihin. Passiivisissa rahastoissa salkunhoitaja ei tee aktiivisesti sijoituspäätöksiä vaan rahasto yleensä seuraa jotakin indeksiä. Aktiivisissa rahastoissa salkunhoitaja tekee sijoituspäätökset rahastojen sääntöjen puitteissa. (Osakesijoittaja 2023b.) Seuraavissa kappaleissa esitellään Suomen yleisimmät rahastot, joita ovat osake-, korko-, yhdistelmä-, ETF-, hedge- sekä erikoisrahastot.

3.1 Osakerahasto

Osakerahastot sijoittavat varansa osakkeisiin. Perinteisin osakerahasto on indeksiä seuraava indeksirahasto, joka on passiivinen ja matalakuluinen rahasto. Osakerahastot voidaan jaotella monin eri tavoin esimerkiksi yhtiöiden maantieteellisen sijainnin, toimialan tai koon perusteella. On hyvä muistaa, ettei vertaile osakerahastoja keskenään. Esimerkiksi kasvuyhtiöihin sijoittavaa rahastoa ei kannata verrata kehittyviin markkinoihin sijoittavaan rahastoon. Sen sijaan olennaista on verrata rahastoja vertailuindeksiin, kuten toimialaindeksiin. (Pesonen 2011, 134.)

Osakerahastot ovat rahastoista korkeimman riksin ja tuotto-odotuksen omaisuusluokka. Osakerahaston tuotto-odotus on 7–8 %. Osakerahastossa tuotto muodostuu yhtiöiden arvonnoususta sekä osingoista. (Osakesijoittaja 2023a.)

3.2 Indeksirahasto

Indeksi on tunnusluku, joka mittaa jonkin muuttujan esimerkiksi hinnan tai arvon suhteellista muutosta. Indeksin avulla voidaan seurata hinnan kehitystä. Indeksejä hyödynnetään muuallakin kuin pörssissä, esimerkiksi kahvin hinnan kehittymisessä. Indeksi voi olla toimialakohtainen tai sisältää kaikki pörssin yhtiöt. Suomessa käytetyimpiä indeksejä on OMXH-tuottoindeksi, johon on otettu mukaan kaikki Helsingin pörssin listatut yhtiöt ja OMXH25, jossa on Helsingin pörssin 25 vaihdetuinta yhtiötä. (Inderes 2021.)

Indeksirahasto on matalakuluinen ja passiivinen rahasto, joka seuraa vertailuindeksiään. Indeksirahastossa ei tehdä aktiivisesti kauppaa eikä salkunhoitaja ota kantaa sijoitettaviin kohteisiin, vaan sijoituspäätökset tehdään indeksin mukaan. Sijoituksien painoarvo indeksin muuttuessa muutetaan tyypillisesti 2–4 kertaa vuodessa. Indeksirahastot tuottavat pörssin keskimääräisen tuoton ja matalien kulujen ansiosta keskimääräinen tuotto on yleensä parempi kuin aktiivisissa rahastoissa. (Andersson & Tuhkanen 2004, 307–308.)

3.3 Korkorahasto

Korkorahastot tyypillisesti jaetaan lyhyen koron rahastoihin ja pitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastoissa sijoitusaika on alle vuoden, kun taas pitkän koron rahastojen sijoitusaika on yleensä aina yli vuoden. Korkorahastot sijoittavat pankkien, yrityksien sekä valtion liikkeelle laskemiin korkoinstrumentteihin. (Puttonen & Repo 2011, 65.)

Korkorahasto koostuu eri riskiasteen lainoista, rahatalletuksista tai muista arvopapereista, jotka täyttävät rahaston säännöt. Korkorahaston tuotot sekä riskit ovat pienemmät kuin osakerahastoista. Korkorahaston tuotto muodostuu velkakirjoille maksettavista koroista. Tuotto-odotus on keskimäärin 2–4 % vuodessa. Korkorahastoissa riski rahojen menettämiselle on, ettei lainaa makseta takaisin, tuotto taas muodostuu lainatun rahan korosta. (Osakesijoittaja 2023a.)

3.4 Yhdistelmärahasto

Yhdistelmärahastot sijoittavat yleisimmin varansa sekä korkoa tuottaviin kohteisiin että osakkeisiin jakaakseen riskiä. Sijoituksien painopiste voi olla mikä tahansa sijoitusrahaston ilmoittamien sääntöjen puitteissa. Tyypillistä on kuitenkin jakaa varat markkinatilanteen mukaan. Yhdistelmärahastossa omaisuusluokkariski on hajautettu hyvin. Yhdistelmärahasto tarjoaa korkosijoitusten tuoman vakauden ja osakkeiden paremmat tuotto-odotuksen. Yhdistelmärahastoissa tuotto-odotus on noin 5 %. Riskitaso määräytyy pitkälle sen mukaan, miten rahaston sijoitukset on jaettu korkoihin ja osakkeisiin. Mitä enemmän rahastossa on osakkeita, sitä korkeampi riski on. Vastikään on markkinoille tullut myös sellaisia yhdistelmärahastoja, jotka sijoittavat varansa reaaliomaisuuteen, kuten metsään ja kiinteistöihin. (Osakesijoittaja 2023a.)

3.5 ETF-rahasto

ETF (Exchange Traded Fund) on pörssinoteerattu rahasto, jolla käydään kauppaa osakkeiden tapaan pörssissä. Sijoittaakseen ETF-rahastoon, sijoittajalla täytyy siis olla arvo-osuustili. Tyypillisesti ETF-rahastot ovat matalakuluisia ja passiivisia rahastoja, jotka seuraavat jotakin tiettyä indeksiä. ETF-rahastojen suosio on kasvanut sen kustannustehokkuutensa ansiosta. ETF- rahastoja on tarjolla monipuolisesti sillä ETF- rahastot voivat sijoittaa perinteisten osakkeiden ja korkojen lisäksi myös raaka-aineisiin ja kiinteistöihin. (Osakesijoittaja 2023c.)

ETF-rahasto sekoitetaan monesti indeksirahastoon, mutta näiden ero on se, että ETF-rahastolla käydään kauppaa reaaliajassa pörssissä, kun taas indeksirahastoja merkitään rahastoyhtiöiden kautta ja kaupankäynti kestää yleensä pari päivää. (Osakesijoittaja 2023c.)

3.6 Erikoisrahastot

Erikoissijoitusrahastot ovat riskialttiita ja korkeakuluisia rahastoja. Rahaston ei tarvitse noudattaa sijoitusrahastolain rajoituksia. Rahasto voi sijoittaa vain muutamaan kohteeseen, kun taas tavallisen rahaston tulee sijoittaa vähintään 16 eri kohteeseen. Rahastonhoitajalla on tavallista rahastoa vapaammat kädet sijoittavat esimerkiksi listaamattomiin yhtiöihin, epälikvideihin omaisuuslajeihin, reaaliomaisuuteen sekä johdannaisiin kuten optioihin. Riskin ja tuoton mahdollisuutta lisää joissakin erikoisrahastoissa käytetty laina. (Nordnet 2023a.)

Erikoisrahastossa on tyypillisesti korkeat kulut. Erikoisrahastoille on myös yleistä periä tulosperusteisia palkkioita, joka veloitetaan rahaston tuoton ylittäessä sille asetetun vertailuarvon. Erikoisrahastojen kaupankäynti voi vaihdella päivittäisestä kaupankäynnistä neljännesvuosittaiseen kaupankäyntiin. (Nordnet 2023a.)

3.7 Hedge-rahasto

Hedge-rahastojen tavoitteena on pyrkiä jatkuvasti tekemään positiivista tuottoa markkinoista riippumatta, kun taas normaalien rahastojen tavoite on voittaa vertailuindeksinsä. Hedge-rahastojen strategiat poikkeavat toisistaan. Sijoitusmenetelmiä voivat olla vipusijoitukset, johdannaissijoitukset tai osakkeiden myynnit lyhyeksi. Salkunhoitajalla on yleensä enemmän velkavipua käytettävissä

kuin tavallisissa rahastoissa. Hedge-rahastot ovat suunnattu tyypillisesti korkean minimerkintäsumman vuoksi ammattilaisille sekä institutionaalisille sijoittajille eli esimerkiksi eläkeyhtiöille. (Puttonen & Repo 2011,73.)

Sijoittaakseen hedge-rahastoon suositellaan olemaan hyvin perillä rahaston toimintamalleista ja sen riskeistä. Pyrkimys positiiviseen tuottoon markkinatilanteesta riippumatta ei ole tae positiivisestä tuloksesta. (Andersson & Tuhkanen 2004.)

4 RAHASTONVALINTAKRITEERIT

Rahaston valinnassa luodaan oma sijoitussuunnitelma. Sijoitussuunnitelmassa huomioidaan sijoittajan tuotto-odotus, riskinsietokyky sekä sijoitusaika. Näiden pohjalta pystytään tarkastelemaan tarkemmin jo rajattua rahastovalikoimaa esimerkiksi vastuullisuuden näkökulmasta. Tässä kappaleessa syvennytään näihin teemoihin.

Rahastoista on hyvin tietoa saatavilla. Perustiedot rahastosta löytyvät rahastoesitteessä sekä avaintietoesitteessä. Rahastoesitteestä käy ilmi rahaston säännöt sekä yksityiskohtaiset tiedot toiminnasta. Jokaisen eurooppalaisen rahastoyhtiön tulee antaa avaintietoesite, jossa kerrotaan sijoituspolitiikasta, tavoitteista, tuotto-odotuksista, riskeistä sekä menneistä tuotoista. Avaintietoesitteessä käy myös ilmi kenelle rahastoa suositellaan ja otetaan kantaa sopivasta sijoitusajasta. (Pörssisäätiö 2015, 20)

Rahastojen tuottoja suositellaan vertailemaan keskenään huomioiden kuitenkin, että ne ovat vertailukelpoisia keskenään. Useimpien rahastojen tiedoista löydät vertailuindeksin, minkä ne pyrkivät voittamaan. Rahastojen vertailussa on hyvä huomioida tarpeeksi pitkä tarkasteluaikaväli, jotta tuotoista saa realistisen kuvan. Osakerahastoja vertaillessa tarkasteluaikaväli on hyvä olla vähintään 3–5 vuotta, lyhyempi aikaväli voi antaa hyvinkin väärän kuvan rahaston tuotoista. Korkorahaston tuottoja voi verrata korkotuloihin ja talletuksiin, kun taas osakerahaston tuottoa suositellaan vertaamaan suoriin osakkeisiin. (Pörssisäätiö 2015, 20–21)

Rahastojen vertailussa käytetyin mittari on Morningstar rating -tähtiluokitus, joka asettaa rahastot paremmuusjärjestykseen riskikorjatun tuoton perusteella. Morningstar on yhdysvaltalainen analyysitalo, joka toimii puolueettomasti. Kyseinen tähtiluokitus on tunnetuimpia sekä käytetyimpiä rahastojen arvoitusmittareita. Kansainvälisesti tämä mittari on käytössä jopa 200 000 rahastolla. (Alexanderia 2021.) Tähtiluokitus on jaettu viiteen kategoriaan, jossa täydet viisi tähteä saa kunkin rahastoluokan parhaimmat 10 %. Neljä tähteä saa seuraavat 22,5 % ja kolme tähteä seuraavat 35 % ja taas kaksi tähteä seuraavat 22,5 % ja heikoin kymmenys saa yhden tähden. Tähtiluokituksen avulla sijoittajan on helppo verrata yli palveluntarjoajien mikä rahasto tuottaa parhaiten riskiin ja kuluihin nähden omassa rahastoluokassaan. (Morningstar 2023.) Rahastojen vertailusta löydät tietoa myös Suomen Sijoitustutkimuksen kuukausittaisessa rahastoraportissa. Raportti sisältää hyö-

dyllistä tietoa suomalaisista sekä useimmista ulkomaisista rahastoista. (Pörssisäätiö 2015, 21). Tämän lisäksi rahastojen vertailussa voi hyödyntää vastuullisuusluokitusta, josta lisää vastuullisuus kappaleessa.

4.1 Riskihalukkuus ja riskien hallinta-

Riski tarkoittaa rahan menettämisen uhkaa. Myöskään suuria tuottoja ei synny ilman riskiä. Sijoittajan riskihalukkuutta on hyvä miettiä ennen sijoittamisen aloittamista. Riskien tunnistamisella voi vaikuttaa tuleviin riskeihin ennaltaehkäisevästi. Sijoitusmarkkinoilla riskit voidaan jakaa systemaattiseen ja epäsystemaattiseen riskiin. Epäsystemaattinen riski on yksittäisten sijoituskohteiden arvonheilunta, jota voidaan hallita sijoittamalla useisiin kohteisiin. Systemaattisella riskillä tarkoitetaan yleistä markkinakehitystä ja sen vaikutusta yksittäisiin sijoituskohteisiin. Systemaattista riskiä voi hallita ostojen ja myyntien ajallisella hajauttamisella. Esimerkiksi Finanssikriisin puhjettua ei ollut merkitystä, oliko hajauttanut omistukset useille markkinoille useisiin osakkeisiin. (Salkunrakentaja 2020.)

Rahastot voidaan jakaa riskitason mukaisesti karkeasti kolmeen luokkaan. Matalin riski on korkorahastoissa, keskitasoinen riski on indeksirahastoissa, ETF-rahastoissa sekä yhdistelmärahastoissa. Korkeimman riskin luokkaan kuuluvat osakerahastot, erikoisrahastot sekä vipurahastot. (Sijoituskohteet 2022.)

Sijoitusrahastojen idea itsessään on pienentää riskiä hajauttamalla sijoitukset useisiin kohteisiin, jolloin yhden sijoituksen epäonnistuminen ei kaada koko tuottoa. Rahastoissa riskit voidaan jakaa markkina- ja yritysriskeihin, valuuttariskeihin, likviditeettiriskeihin, riskinottopolitiikkaan sekä tiettyihin markkinoihin liittyviin riskeihin. Markkinariski on yleinen osakekurssien laskeminen, mitä ei pysty osakerahastoissa välttämään. Yritysriskiä taas voi pienentää omistamalla useaa eri yhtiöitä. Korkoriski on enemmän korkorahastojen riski, missä korkojen arvon kehittymiseen vaikuttaa korkotason muutokset. Valuuttariski on läsnä sijoittaessa muualle kuin euroalueelle. Riskinottopolitiikka on rahastokohtaista, joka selviää rahaston avaintietoesitteestä. Tiettyihin markkinoihin liittyviä riskejä ovat esimerkiksi kehittyvillä markkinoilla ilmenevät erilaiset toimintaperiaatteet. Myös joillakin alueella esiintyvät poliittiset jännitteet voivat olla merkittäviä tiettyihin markkinoihin liittyviä riskejä. (Pörssisäätiö 2015,11.)

Rahastoihin sijoittamalla saa sijoituksilleen pienellä summalla merkittävän hajautushyödyn. Hajauttamalla hallitaan toimiala-, yhtiö- ja omaisuusluokkariskejä. Hajauttaminen on merkittävä riskinhallintakeino. Esimerkiksi hyvän osakesalkun hajauttaminen vaatii sijoittajalta paljon pääomaa, kun rahastossa voit saada sen jopa 10 eurolla. Kuukausisäästämällä yhteen rahastoon, pystytään hajauttamaan järkevästi ajallisesti, toimialojen sekä yhtiöiden välillä. Ajallisella hajauttamisella pyritään välttämään lyhytaikaisten kurssiliikkeiden tuomat riskit. (Salkunrakentaja 2018.)

Tuotto-odotukseen vaikuttaa olennaisesti rahaston tyyppi. Korkorahastojen tuotto riippuu korkotasoista ja osakerahaston tuotto osakemarkkinoiden kehityksestä. Lisäksi olennaista tuoton kehityksen kannalta on sijoitusrahaston johdon ja salkunhoitajan kyky valita tuottavia kohteita sekä ajoittaa ostot ja myynnit suotuisasti. Sijoitusrahaston tuottoon vaikuttaa myös sijoitusten kulut. Huomionarvoista on myös se, että rahastoja on mahdollista saada myös täysin ilman kuluja. (Pörssisäätiö 2015,15.)

4.2 Sijoitusajan merkitys rahaston valinnassa

Keskimääräinen vuosituotto ei tarkoita, että rahastot tuottavat joka vuosi tasaisesti. Joinakin vuosina rahastot voivat tehdä tappiota ja joinakin vuosina tuottaa reilusti yli keskiarvon. Pitkällä aikavälillä rahastot ovat tuottaneet keskimääräisen tuoton. (Osakesijoittaja 2023b) Rahasto-osuuksia on mahdollista saada nopeasti realisoitua käteiseksi. Sijoittajan kannalta on optimaalisinta sijoittaa rahaa, mikä voi olla sijoituksissa pitempään ja mitä ei ole pakko lunastaa huonossa markkinatilanteessa. (Pörssisäätiö 2015,16.)

Alle viiden vuoden sijoitushorisonttia pidetään lyhyenä. Lyhyellä sijoitusajalla suositellaan valitsemaan matalariskisiin sijoituksiin kuten lyhyen koron rahastoihin tai pankkitalletuksiin. Keskipitkä sijoitusaika on 5–10 vuotta. Riippuen sijoittajan riskinsietokyvystä, vaihtoehtoja voivat olla yhdistelmärahastot erilaisilla painotuksilla. Sijoitusajan ollessa yli 10 vuotta, on perusteltua ottaa enemmän riskiä ja tavoitella suurempia tuottoja. Tällöin voi valita esimerkiksi osakerahaston. (Alexandria 2020.)

Sijoitusajan pituutta voi olla vaikea määritellä etukäteen, sillä elämäntilanteet ja maailma muuttuvat. Oma sijoitussuunnitelma on järkevää rakentaa riittävän joustavaksi. Esimerkiksi yhdistelemällä pitkälle ja keskipitkälle sijoitusajalle sopivia rahastoja. Tällä pyritään ehkäisemään, ettei pitkän sijoitusajan rahastoihin tarvitsisi kajota liian aikaisin. (Alexandria 2020.)

4.3 Vastuullinen sijoittaminen

Jokainen sijoittaja määrittelee itse omien tavoitteiden ja arvojen mukaan vastuullisen sijoittamisen. Sijoittamalla tehdään arvovalintoja tuottoa unohtamatta. Vastuullisuuden vaikutus tuottoihin on tutkitusti positiivinen tai neutraali. (Yle 2018.) Yhteiskunnan muuttuneet asenteet ja aiempaa monipuolisempi data sekä sen analysointi ovat muuttaneet vastuullisen sijoittamisen. Vastuullinen sijoittaminen ei ole enää pieni osa sijoitussalkkuja, vaan se on monelle sijoittajalle tapa rakentaa sijoitussalkun ydin. Nykyään sijoittajan ei ole kannattavaa jättää huomioimatta vastuullisuustekijöitä. (Nordnet 2023b.)

Vastuullisia rahastoja on enenevissä määrin markkinoilla. Rahastoissa vastuullisuuden toteutumista vahditaan enemmän kuin esimerkiksi yhden yhtiön päätöksiä tai toimintatapoja. Institutionaaliset sijoittajat sekä muut isot omistajat voivat yhtiökokouksissa vaatia rahastoja tekemään vastuullisia päätöksiä. Mikäli rahasto ei ole suostuvainen, voivat suursijoittajat uhata vetää rahansa pois. Tällaiset suursijoittajat voivat olla esimerkiksi pankkeja. (Yle 2018.)

Sijoittajan omat arvot ovat tärkein työkalu vastuullisissa sijoituspäätöksissä. Ei ole yhtä oikeaa tapaa sijoittaa vastuullisesti. Ensimmäiseksi olisi hyvä pohtia minkälaisia yrityksiä tai aloja ei halua tukea rahoillaan. Vastuullista sijoittamista on myös tehdä arvovalintoja olla sijoittamatta esimerkiksi aseisiin, hiilivoimaan tai pornoon. Halpamuotiteollisuutta tuottava yhtiö voi hoitaa ihmisoikeusasiat vastuullisesti olematta kuitenkaan vastuullinen toimija. Pois sulkemisen sijaan voi tarkoituksella miettiä minkälaista liiketoimintaa haluaa tukea, joka edistäisi vastuullisuutta. Tällaista liiketoimintaa ovat esimerkiksi terveydenhuollon kehittäminen, uusiutuva energiaa tai Suomeen veroja maksava yritys. Rahaston tuoteselosteesta löydät tiedon millä perusteella rahastoon on valittu yritykset sekä mikä tekee yrityksestä vastuullisen. (Yle 2018.)

ESG (Environmental, Social ja Governance) on osa EU:n linjaamaa kestävän rahoituksen sääntelypakettia, jonka tavoitteena on helpottaa sijoittajia rahastojen vastuullisuuden vertailussa. ESG-

asioiden huomioiminen sijoituspäätöksessä ottaa huomioon ympäristön, sosiaalisen vastuun sekä hyvän hallintatavan. Ympäristö sisältää ilmastonmuutoksen ja saastuttamisen huomioimista. Sosiaalisella vastuulla tarkoitetaan henkilöstöpolitiikkaan sekä ihmisoikeuksiin liittyviä asioita. Hyvä hallinnointitapa pitää sisällään verojen maksun sekä korruption ehkäisemisen. Rahastot voidaan jakaa kahteen ryhmään: artikla 8:aan sekä artikla 9:ään. Artikla 8 on vaaleanvihreä rahasto, joka edistää sijoituspäätöksillään kestävää kehitystä. Artikla 9 on tummanvihreä rahasto, jonka sijoituspäätöksillä tulee olla mittavia vaikutuksia kestävään kehitykseen. Rahastot, jotka eivät kuulu kumpaankaan, jäävät ESG-vastuullisuusmittarin ulkopuolelle. (Nordnet 2023b.)

5 LUKUPAKETIN LAATIMINEN

Opinnäytetyöni tuotos: lukupaketti rahastosijoittamisesta on suunnattu Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoille Finanssialalla toimiminen -opintojaksolle. Lukupaketti on luotu tämän opinnäytetyön teoriaosuuden pohjalta. Lukupaketti löytyy myös tämän opinnäytetyön liitteenä, jolloin se on muidenkin saatavilla.

Lukupaketin tarkoitus on herättää lukijan kiinnostus sijoittamista kohtaan. Pyrin tekemään lukupaketista selkeän ja informatiivisen. Kuvien ja taulukoiden käytöllä tavoittelin mielenkiinnon heräämistä ja asiakirjan rakenteen rikkomista. Tarkoituksena oli, että lukupaketti on helposti ja nopeasti luettava. Värimaailmaksi valikoitui sinisen eri sävyjä, sillä tummansininen väri symboloi taloutta, vakautta ja luottamusta. Lukupaketti on kolme sivua pitkä. Alkuun on sijoitettu kiinnostusta herättävät asiat ja loppuun enemmän teoriaa. Otsikot ovat selvästi isommalla fontilla sekä eri värillä, jotta lukija näkee heti, missä asia vaihtuu. Leipäteksti on pienemällä fontilla ja harmaalla sävyllä, jotta otsikot ja kuvat korostuvat entisestään. Oppaan lopullisen version tuotin ilmaisella Canva-ohjelmistolla, jossa on monipuoliset työkalut luoda visuaalisesti miellyttävä kokonaisuus sekä tuottaa itse taulukoita ja kuvioita. Lukupaketissa olevat kuvat ovat Canvan kuvapankista.

Lukupaketin tarkoitus ei ole kertoa kaikkea sijoittamisesta. Lukupaketissa ei suositella mitään tiettyä palveluntarjoajaa eikä yksittäisiä rahastoja, koska jokaisella on omat lähtökohdat ja tarpeet enkä ole pätevä antamaan sijoitusneuvontaa. Lukupaketista on jätetty tarkoituksella pois verotukseen liittyvät asiat, koska niiden kertominen tässä kohtaan, kun herätellään mielenkiintoa ei ole olennaista. Rahastojen esittelyistä jätin pois harvinaisemmat rahastot ETF-, erikois- sekä hedgerahastot.

Tekstiosuudessa kerrotaan ensimmäiseksi sijoittamisesta sekä ajan merkityksestä varallisuuden kasvattamisessa. Seuraavaksi käytin 2.1. kappaleessakin esiintynyttä inspiroivaa ja uskomattoman kuuloista lainausta sijoitusajan merkitystä korkoa korolle ilmiössä. Lainaus kuulostaa uskomattomalta, mikäli ei tunne korkoa korolle -ilmiötä. Lainauksen tarkoitus on saada lukija ajattelemaan asiaa ja mahdollisesti jopa tarkistamaan sen oikeellisuus, jolloin asia jää todennäköisemmin mieleen. Viimeiseksi on vielä kuva, jossa lukee ” Korkoa korolle on maailman kahdeksas ihme. Joka sitä ymmärtää, tienaa sen: joka ei ymmärrä, maksaa sitä”. Kuvan tarkoitus on taas saada lukija ajattelemaan korkoa korolle -ilmiötä. Toinen sivu alkaa QR- koodilla, jonka skannaamalla pääsee

testaamaan korkoa korolle -laskuria ja määrittämään oman sijoitusajan, sijoitettavan summan sekä tuottoprosentin. Seuraavaksi kerron rahastosijoittamisesta sekä sen helppoudesta. Kerron kahdesta rahastojen vertailussa käytettäviä mittareita, joita ovat Morningista rating ja ESG. Mikäli lukija on tässä kohtaa vielä paikalla häntä todennäköisesti jo kiinnostaa aihe, joten viimeiseksi kerron rahastojen kuluista sekä riskeistä ja tuotoista. Viimeisenä on vielä taulukko kolmesta yleisimmästä rahastosta; osake-, yhdistelmä- ja korkorahasto. Taulukossa esitellään rahastojen sisältö, tuotto ja riski. Lopussa esittelen, mistä saa lisää tietoa aiheesta. Podcasteista suosittelen Mimmit sijoittaa sekä Rahapodia. Kirjoista suosittelen tämänkin opinnäytetyön yhtenä lähteenä käytettyä: Miten sijoitan rahastoihin.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön toteutustavaksi valikoitui toiminallinen opinnäytetyö. Opinnäytetyön tarkoituksena oli perehtyä rahastosijoittamiseen aloittelevan sijoittajan näkökulmasta ja luoda aiheesta selkeä, innostava ja lisäarvoa tuova lukupaketti liiketalouden opiskelijoille Finanssialalla toimiminen -opintojaksolle. Tavoitteena oli vastata opinnäytetyöllä kysymyksiin: mikä rahasto on, mitkä ovat yleisimmät rahastot sekä miten kulut vaikuttavat tuottoon. Mielestäni onnistuin opinnäytetyössäni vastaamaan näihin kysymyksiin.

Sijoittamisesta innostumisen uskon tapahtuvan, kun pääsee alkuun tai tajuaa korkoa korolle ilmiön mahdollisuudet. Suurimmalla osalla on mahdollista sijoittaa edes pieni summa kuukaudessa ja aloittaa varallisuuden kasvattaminen. Kirjoittajan innostus sijoittamiseen lähti korkoa korolle -ilmiön tajuamisesta.

Johtopäätöksenä aloittelevan sijoittajan olisi hyvä olla perillä korkoa korolle -ilmiön vaikutuksesta varallisuuden kasvuun ja etenkin ajan merkityksestä korkoa korolle -ilmiössä. Pitkää sijoitusaikaa on lähes mahdotonta korvata edes isolla pääomalla. Sijoitusmatkan alkuvaiheessa korkoa korolle-ilmiötä tuskin huomaa. Ihminen yleensä pyrkii ajattelemaan lineaarisesti, niin että puolessa välissä sijoitusmatkaa tulisi olla kasassa puolet kertyneestä varallisuudesta, mutta korkoa korolle kasvukäyrä kasvaa eksponentiaalisesti, alussa hitaasti ja lopussa voimistuen. Sijoittajalta vaaditaan alussa kärsivällisyyttä.

Kuitenkin joissakin rahastoissa esimerkiksi hedge- ja erikoisrahastoissa korkeammat kulut ovat perusteltuja. Tyypillisesti nämä rahastot ovat suunniteltu ammattilaisille ja näihin sijoittamista rajoittaa korkea minimisijoitussumma. Nämä rahastot ottavat isoja riskejä sekä käyttävät vipua sijoituksissa. Yksityissijoittajille suunnattuja rahastoja, joissa on järkevin perustein korkeammat kulut ovat esimerkiksi kehittyneille markkinoille sijoittava rahasto.

Rahastot eivät maksa tuotoistaan veroa, jonka vuoksi ne pystyvät hyödyntämään korkoa korolle -ilmiötä hyvin. Sijoittaja maksaa sijoituksista saaduista tuotoista pääomatuloveron mukaisesti veroja yhtä poikkeusta lukuun ottamatta, alle 1 000 euron arvoisen myyntivoiton verovapaus. Rahastoosuuksia voi myydä verovapaasti verovuoden aikana alle 1 000 €. Myyntihinnan ollessa enintään 999 €. Tämä ei tarkoita voiton osuutta vaan koko omistusosuuden myyntihintaa. Esimerkiksi voiton

osuuden ollessa 100 € ja oman pääoman osuus 899 €. Tällöin myyntihinta on 999 € eikä näin ollen 100 € voitto-osuudesta tarvitse maksaa pääomatuloveroa. Verovapaudessa huomioidaan koko vuoden pääomamyynnit, joita ovat esimerkiksi osakkeiden myynnit tai vuokratulot. Pääomatuloveroa maksetaan alle 30 000 eurosta 30 % ja 30 000 yli menevästä osasta 34 %. Pääomatuloverotus ja ansiotuloverotus eivät vaikuta toisiinsa.

Rahasto-osuudet jaetaan tuotto-osuuksiin ja kasvuosuuksiin. Näistä kasvuosuus on suositumpi ja hyötyy korkoa korolle- ilmiöstä enemmän, tämän vuoksi kasvuosuutta suositellaan aloittelevalle sijoittajalle. Kasvuosuudessa rahasto sijoittaa saamansa tuotot uudestaan ilman veroseuraamuksia. Tuotto-osuutta taas suositellaan varakkaammille sijoittajille, jotka haluavat säilyttää pääoman mutta kuitenkin käyttää sijoituksien tuottoja. Tuotto-osuuden omistaja maksaa saamistaan tuotoista verot, joten uudelleen sijoittaminen ei ole yhtä tehokasta kuin kasvuosuuksissa.

Tuotto-odotukset ja riskit kulkevat käsi kädessä. Ilman riskiä ei ole tuottoa. Pitkällä sijoitusajalla korkeamman riskin sijoitukset ovat perusteltuja, sillä markkinoiden yksittäiset heilunnat ehtivät tasaantua. Riskienhallintaa on hyvä suunnitella etukäteen.

Rahastojen vertailussa kannattaa hyödyntää puolueettomien toimijoiden tekemiä raportteja. Aloittelevan sijoittajan voi olla hankala vertailla rahastoja niiden omilta sivuilta tai raporteista. Rahastoyhtiöiden tavoitteena on tehdä voittoa, joten raporteissa halutaan kertoa rahastojen hyvät puolet. Puolueettomien tahojen tuottamat vertailut ovat todenmukaisempia ja parempia. Suomen Sijoitustutkimuksen kuukausittaisesta rahastoraportista löytyy ajankohtaista vertailua suomalaisista rahastoista. Rahastojen riskikorjattua tuottoa vertailee Morningstar rating, jonka tähtiluokitus on yksi käytetyimpiä. Vastuullisuudesta saat lisää tietoa hyödyntämällä ESG-vastuullisuus luokitusta. Vastuullinen sijoituspäätös on myös olla sijoittamatta tiettyihin toimialoihin kuten hiilivoimaan ja aseisiin.

Sijoittaminen aihealueena oli ennestään tuttu, joka helpotti lähteistä löytyvien faktojen kriittistä tarkastelua sekä oikeellisuuden varmistamista. Tietoa löytyy paljon esimerkiksi pankkien omilta sivuilta, jotka ovat luotettavia toimijoita, mutta samalla myös palvelun tarjoajia. Tässä opinnäytetyössä niitä on kuitenkin hyödynnetty tietoperustassa. Alan omat nettisivut tarjosivat myös paljon helposti ymmärrettävää tietoa aiheesta, mutta niihin oli suhtauduttava paikoin kriittisesti. Kirjallisuutta löytyi kohtuudella ja sitä onkin hyödynnetty tässä opinnäytetyössä. Tiedon löytyminen kir-

jasta ei vielä takaa luotettavuutta, kuitenkin tämän opinnäytetyön lähteinä käytettyjen kirjojen kirjoittajat ovat kaikki pitkän linjan rahoitusalan ammattilaisia. Heikon kielitaidon vuoksi en löytänyt yhdeksi päälähteeksi englannin kielistä kirjallisuutta, joka oli alun perin tarkoituksena.

Opinnäytetyön aihealue on todella mielenkiintoinen, jonka vuoksi opinnäytetyöprosessi oli mielekäs. Sijoittaminen aihealueena yksistään olisi ollut liian laaja, joten päätimme ohjaavan opettajan kanssa rajata aihealueen rahastoihin. Olen itse myös aloittanut sijoittamisen rahastoista, jonka vuoksi halusin kirjoittaa rahastosijoittamisesta erityisesti aloittelevalle sijoittajalle. Teoriaosuutta laatiessa syvensin omaa tietämystä aiheesta. Toivoisin että tämä aihe herättäisi kiinnostusta myös muissa opiskelijoissa ja etenkin nuorissa naisissa. Sijoittamalla pystymme lisäämään kansankapitalismia ja taloudellista tasa-arvoa.

Toteutin opinnäytetyön yksin. Opin itsenäistä työskentelyä sekä vastaamaan itsenäisesti koko projektista. Opinnäytetyön ohjaaja vaihtui ohjausseminaariin, joka luonnollisesti hankaloitti opinnäytetyöprosessia. Kokonaisuuteen olen kuitenkin tyytyväinen. Toiminnallisen opinnäytetyöni tuotokseen, lukupakettiin, halusin koota helposti ymmärrettävää asiatekstiä ja innostaa lukija sijoittamisesta. Tavoitteena oli luoda visuaalisesti miellyttävä ja ammattimaisen näköinen lukupaketti rahastosijoittamisesta. Tavoitteena oli myös, että opiskelijat ja muut oppaan lukijat saisivat hyödyllistä tietoa ja innostuisivat ottamaan aiheesta lisää selvää. Mielestäni saavutin tavoitteen helposti ymmärrettävästä tekstistä sekä visuaalisesti miellyttävästä lukupaketista. Lukupaketin luomisessa oli teknisiä haasteita, joita ei kaikkia saatu selvitettyä. Tekstien ja kuvien sijoittelu tulostetussa versiossa eivät onnistuneet ajatuksien mukaan, jonka vuoksi niiden paikkaa on jouduttu muuttamaan epäloogisemmaksi.

Toivoisin lukupaketin innostavan edes yhden lukijan aloittamaan sijoittamisen sekä jättämään useammalle lukijalle ajatuksen sijoittamisen aloittamisesta. Sen lisäksi haluaisin, että lukijat oppisivat lisää sijoittamisesta lukiessaan tuotoksen ja välttyisivät yleisimmiltä kompastuksilta, kuten hajauttamisen puute tai korkeat kulut.

Rahastosijoittamisesta ja sijoittamisesta ylipäätänsä kiinnostuneille suosittelen tämänkin opinnäytetyön lähteenä käytettyä Vesa Puttosen ja Eljas Revon teosta, Miten sijoitan rahastoihin. Kirjasta saat kattavasti tietoa rahastosijoittamisesta. Sen lisäksi helposti ymmärrettävää ja alan ammattilaisten tuottamaa sisältöä löytyy podcastien muodosta esimerkiksi Pia-Maria Nickströmin ja Hanna

Tikanderin Mimmit sijoittaa sekä ajankohtaista tietoa markkinoista Martin Paasin ja Miikka Liukkosen Rahapodi. Mimmit sijoittaa -podcast on innostanut kirjoittajankin aloittamaan sijoittamisen aikoinaan, koska juontajiin oli helppo samaistua.

Tämän opinnäytetyön jatkokehittämisideoita voisi olla esimerkiksi vastuullisiin rahastoihin perehtyvä opas tai erikoisista rahastoista kertova opinnäytetyö. Myös muista sijoituskohteista kuten osakkeista kertova opas aloittelevalle sijoittajalle. Mielestäni tämän tyyliset aloittelijoille sopivat oppaat ovat käytännöllisiä ammattikorkeakoulun opiskelijan tietotaidon kannalta. Jatkokehittämisideana voisi olla tämän lukupaketin todellista innostavuutta tutkiva opinnäytetyö.

LÄHTEET

Alexandria 2020. Mikä on sinun sijoitushorisonttisi? Hakupäivä 28.9.2023. https://www.alexandria.fi/sisallot/mika-on-sinun-sijoitushorisonttisi/ .

Anderson Nicholas & Tuhkanen Jorma 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki: Edita Prima Oy.

Finanssiala 2023. Rahastot. Hakupäivä 24.9.2023. https://www.finanssiala.fi/aiheet/rahastot/#/ .

Inderes 2021. Mikä on indeksisijoittaminen Hakupäivä 27.11.2023. https://www.inderes.fi/articles/mita-indeksisijoittaminen .

Laskin.fi 2023. Korkoa korolle -laskuri. Hakupäivä 6.12.2023. https://www.laskin.fi/korkoa-korolle-laskuri.

Morningstar 2023. Morningstar rating. Hakupäivä 28.9.2023. https://www.morningstar.fi/fi/glossary/101041/morningstar-rating.aspx .

Nordnet 2023a. Monimutkaiset rahastot eli erikoissijoitusrahastot. Hakupäivä 22.9.2023. https://www.nordnet.fi/fi/info/tietamystesti/monimutkaiset-rahastot .

Nordnet 2023b. Vastuullinen sijoittaminen. Hakupäivä 28.9.2023. https://www.nordnet.fi/fi/opiuutta/vastuullinen-sijoittaminen .

Osakesijoittaja 2023a. Korkorahastot. Hakupäivä 20.9.2023. https://osakesijoittaja.fi/korkorahastot/ .

Osakesijoittaja 2023b. Rahastosijoittaminen. Hakupäivä 20.9.2023. https://osakesijoittaja.fi/rahastosijoittaminen/ .

Osakesijoittaja 2023c. ETF-Sijoittaminen. Hakupäivä 22.9.2023. https://osakesijoittaja.fi/etf-rahastot/ .

Pesonen Mika 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Jyväskylä: WSOYpro Oy.

Puttonen, Vesa & Repo, Eljas 2020. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: WSOYpro Oy.

Pörssisäätiö 2023. Osa 1: Miksi kannattaa sijoittaa? Hakupäivä 25.9.2023. https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/miksi-kannattaa-sijoittaa/.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitus rahasto-opas. Hakupäivä 20.9.2023. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf.

Salkunrakentaja 2018. Miksi sijoittaa? Hakupäivä 25.9.2023. https://www.salkunrakentaja.fi/2018/02/miksi-sijoittaa/.

Salkunrakentaja 2020. Mistä sijoitusriskissä on pohjimmiltaan kyse? Hakupäivä 27.9.2023. https://www.salkunrakentaja.fi/2020/01/sijoitusriski/ .

Seligson 2023. Kasvu- vai tuotto-osuus. Hakupäivä 27.9.2023. https://www.seligson.fi/sco/suomi/asiointi/merkinta/osuuslaji/ .

Sijoittaja.fi 2021. 10 vuoden säästämisellä 40 vuoden eläkesäästöt? Hakupäivä 28.9.2023. https://www.sijoittaja.fi/53597/korkoa-korolle/ .

Sijoituskohteet.fi 2022. Rahastosijoittaminen & rahastosäästäminen: Kattava tietopaketti. Hakupäivä 2.10.2023. https://sijoituskohteet.fi/rahastosijoittaminen/ .

Verohallinto 2021. Sijoitusrahasto-osuudet. Hakupäivä 22.9.2023. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/sijoitusrahastoosuude/ .

Verohallinto 2023. Osakkeiden myynti. Hakupäivä 14.11.2023. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeiden_myynt/ .

Yle 2018. Ei lasten selkänahasta – Miten varmistan, että sijoitukseni ovat vastuullisia? Hakupäivä 2.10.2023. https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/11/22/ei-lasten-selkanahasta-miten-varmistan-etta-sijoitukseni-ovat-vastuullisia .

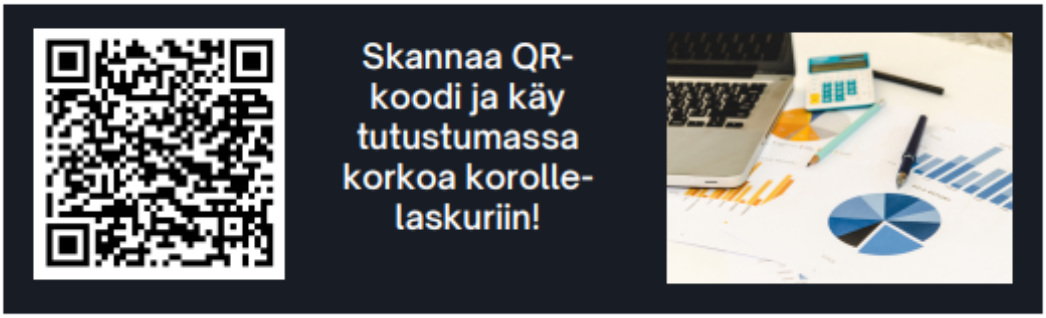
Aloita!

Sijoittaminen on järkevää talouden hallintaa, eikä alkuun pääseminen vaadi suuria summia. Varhaisessa vaiheessa aloitettu sijoittaminen mahdollistaa korkoa korolle -ilmiön suuremman vaikutuksen. Mitä pidemmän ajan pystyy sijoittamaan sitä enemmän hyödyt siitä. Ensimmäisenä vuotena saat sijoitetulle rahalle koron, mutta jo seuraavana vuotena saat korolle korkoa. Joten tänään voisi olla hyvä päivä aloittaa sijoittaminen.

*”Aloita eläkesäästäminen 20-vuotiaana ja lopeta täyttäessäsi 30. Eläkeiässä sinulla on enemmän säästöjä, kuin jos aloitat 30-vuotiaana ja säästät 70 vuotiaaksi saakka.” **

On todella merkittävää aloitatko sijoittamisen nyt vai vasta 10 vuoden päästä. Pitkän sijoitusajan mahdollistamaa exponentiaalista kasvua on vaikea saada edes isolla pääomalla kiinni.

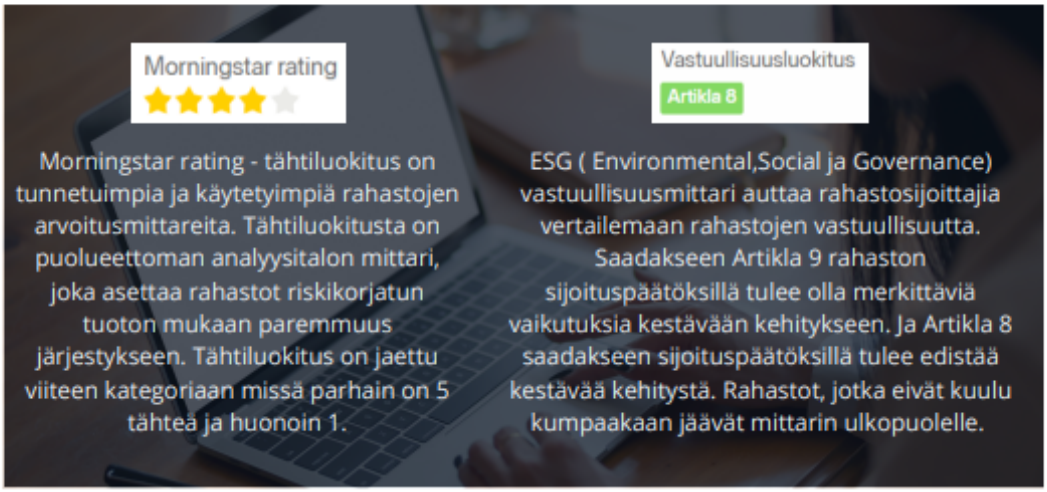

Korkoa korolle -laskurissa pääset syöttämään haluamasi sijoitusajan, sijoitettavan summan sekä vuotuisen tuoton. Sen jälkeen näet minkä verran voisit kerryttää varallisuutta omien mahdollisuuksien mukaan.

Rahastosijoittamisen voit aloittaa jo 10€ kuukaudessa

Rahastosijoittaminen sopii hyvin aloitteleville sijoittajille sen helppouden ja pienen aloitussumman vuoksi. Voit aloittaa rahastoihin sijoittamisen jopa 10€ kuukaudessa. Rahastojen vertailussa voit käyttää apuna esimerkiksi puolueettoman analyysitalon Morningstar rating - tähtiluokitusta sekä ESG -vastuullisuus mittaria.

Rahastonhoitaja tekee puolestasi yksittäiset sijoituspäätökset, eikä sijoittajan tarvitse seurata aktiivisesti markkinoita. Rahastot koostuvat eri omaisuusluokista kuten osakkeista, korkoinstrumenteista ja muista arvopapereista. Rahaston tarkoitus on tuottaa omistajilleen voittoa ja tarjota valmiiksi hajautetun sekä kustannustehokkaan sijoitusratkaisun.

Kulut syövät tuottoa

Vertaile rahastojen kuluja. Passiiviset indeksirahastot tarjoavat markkinoiden keskimääräisen tuoton ja kulut ovat tyypillisesti 0-0,5%. Aktiivisten rahastojen kulut liikkuvat 1-2%, näin ollen aktiivisen rahaston täytyisi tehdä kulujen verran parempaa tuottoa päihittääkseen passiivisen indeksirahaston. Rahastojen kulut löydät rahastojen tiedoista. Tarkastele juokseviakuluja, sillä ne kertovat todelliset vuosittaiset kustannukset.

Riskiä enemmän vai vähemmän?

Riski ja tuotto kulkevat käsikädessä. Mieti kuinka paljon olet valmis ottamaan riskiä. Pahimmassa tapauksessa voit menettää sijoittamasi rahat ja parhaassa tapauksessa saada niille monin kertaisen tuoton. Alla olevasta taulukosta näet yleisimmät rahastot sekä niiden riski ja tuotto suhteet.

Osakerahasto	Yhdistelmärahasto	Korkorahasto
• Osakerahasto sijoittaa varansa osakkeisiin • Korkea riski • Tuotto-odotus 7-8% vuodessa	• Yhdistelmärahasto sijoittaa varansa osakkeisiin ja korkoihin • Keskitasoinen riski • Tuotto-odotus n. 5% vuodessa	• Korkorahasto sijoittaa varansa korkoihin • Matala riski • Tuotto-odotus 2-4% vuodessa

Hajauttaminen on merkittävä riskinhallintakeino. Esimerkiksi hyvän osakesalkun hajauttaminen vaatii sijoittajalta paljon pääomaa, kun rahastossa voit saada sen jopa 10 eurolla. Kuukausisäästämällä yhteen rahastoon, pystytyt hajauttamaan järkevästi ajallisesti, toimialojen sekä yhtiöiden välillä.

Mistä lisää tietoa?

Podcastit: Mimmit sijoittaa, Rahapodi

Kirja: Puttonen Vesa & Repo Eljas: Miten sijoitan rahastoihin

(Historiallinen tuotto ei ole tae tulevasta. Mitään tässä lukupaketissa esitettyä tietoa ei ole tarkoitettu sijoitusneuvoksi, eikä sitä tule ottaa sellaisena.)*